

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. 2. 1957, sp. zn. 1 Tz 39/57

Číslo: 45/1957

Právní věta:

Za zajištění bezpečné a zdravotně nezávadné práce v závodech podléhajících dozoru veřejné (státní) báňské správy odpovídá ředitel podniku a ostatní osoby odpovědné za plnění těžebních, výrobních a provozních úkolů, zejména závodní ředitelé, hlavní inženýři, vedoucí důlních úseků, vedoucí revírů, hlavní mechanici, vedoucí povrchových provozů, dílen, mistři a předáci. V konkrétním případě je však nutno u jednotlivých těchto vedoucích zjistit konkrétní zavinění na eventuálním úraze (§ 1 odst. 2 vyhl. min. paliv a min. prac. sil č. 241/1953 Ú. L. I).

Skutečnost, že obhajobu nikdo neprokázal, ještě sama o sobě neznamená, že tato obhajoba je vždy vyvrácena.

Zavinění obviněného je nutno dovodit výhradně z ustanovení § 3 odst. 2 tr. zák. soudem a závěr o zavinění nelze převzít ze znaleckého posudku, neboť otázka zavinění je otázkou právní a nikoliv znaleckou. Znalec může soudu dát pouze podklad a vysvětlení v odborných otázkách a jeho posudek je nutno hodnotit jako kterýkoliv jiný důkaz.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 20.02.1957

Spisová značka: 1 Tz 39/57

Číslo rozhodnutí: 45

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Bezpečnost a ochrana zdraví při práci, Bezpečnost při práci, Důkaz, Obhajoba, Odpovědnost trestní, Posouzení právní, Posudek znalecký, Pracovní úraz, Průmysl, Výrobní provoz, Zavinění, Znalec, Znalecký posudek

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Lidový soud v Karlových Varech uznal obviněného rozsudkem z 15. listopadu 1955 vinným trestným činem ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 222 odst. 1, 2 tr. zák. Podle zjištění lidového soudu omítal na šachtě důlního podniku v noční směně zedník P strážnici a při cestě pro vodu přes pracoviště stavební skupiny, jejímž mistrem byl obviněný, spadl do nezakryté jámy 140 cm hluboké, kterou dal vykopat obviněný a která měla sloužit k základu na kotvu stožáru pro zvedání těžní věže. P byl ráno nalezen v jámě mrtev. Podle posudku lékaře byla smrt způsobena pádem P, při němž došlo

k t. zv. zlomení vazů.

Krajský soud v Karlových Varech rozsudkem z 9. února 1956 zamítl odvolání okresního prokurátora.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem zrušil rozsudek krajského soudu a tomuto soudu uložil, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Odůvodnění:

Generální prokurátor ve stížnosti pro porušení zákona uvedl, že soudy nevzaly zřetel k obhajobě obviněného, že po dokončení výkopu před skončením pracovní směny sám jámu přikryl dvěma fošnami a dal přes ně staré dveře od boudy stojící vedle jámy a že se od té doby na pracovišti nepracovalo, že tedy musil někdo přikrytí jámy odstranit. Dále soudy – podle stížnosti pro porušení zákona – neuvážily, že pracovní skupina, za kterou byl obviněný odpovědný, pracovala jen v ranních směnách, že omítání strážnice prováděl zaměstnanec dolu v noční směně na příkaz těžmistra, který neuvědomil obviněného, že se tato práce koná a že poškozený bude chodit pro vodu na staveniště a dokonce brát materiál ze skladu staveniště.

Nejvyšší soud shledal, že byl porušen zákon.

Lidový soud, opíraje se o posudek technických znalců, dospěl k závěru, že bylo povinností obviněného i správy závodu, aby pracoviště bylo osvětleno a že ani obviněný ani nikdo jiný neučinil veškerá opatření k zamezení úrazu.

Krajský soud převzal skutková zjištění lidového soudu a v odůvodnění viny obviněného uvedl v rozsudku, že provedenými zjištěními je prokázáno, že obviněný, který jako dílovedoucí na jednom staveništi dolů, byl odpovědný za to, že práce jím prováděné nebudou ohrožovat nikoho na životě nebo zdraví, nepostaral se náležitě o řádné zajištění výkopu, což mělo za následek, že zedník P při noční práci do tohoto výkopu spadl a zabil se. Obviněný podle tvrzení krajského soudu porušil zejména ustanovení § 143 vyhl. min. průmyslu ze dne 10. 7. 1948, podle něhož jámy na vápno a jiné prohlubně na staveništi mají být bezpečně přikryty nebo ohrazeny tak pevným zábradlím, aby osoby nemohly do nich spadnout. Z odůvodnění krajského soudu lze soudit, že obviněného uznal vinným proto, že se nepostaral o dostatečné zakrytí vykopané jámy.

Znalecký posudek, který je základem pro výrok soudu o vině obviněného, opírá svůj závěr o vině obviněného jednak o ustanovení § 1 odst. 2 vyhl. min. paliv a min. pracovních sil z 23. 7. 1953, publikované pod číslem 241/1953 Ú. l. I, kde se praví, že za zajištění bezpečné a zdravotně nezávadné práce v závodech podléhajících dozoru veřejné báňské správy odpovídá ředitel podniku a ostatní osoby odpovědné za plnění těžebních, výrobních a provozních úkolů, zejména závodní ředitelé, hlavní inženýři, vedoucí důlních úseků, vedoucí revírů, hlavní mechanici, vedoucí povrchových provozů, dílen, mistři a předáci. Je správné, že při posouzení viny je nutno vycházet z tohoto ustanovení, jež uvádí, které osoby nesou odpovědnost za úrazy pracujících v dolech. V konkrétním případě je však nutno u jednotlivých těchto vedoucích zjistit konkrétní zavinění na eventuálním úraze.

Znalecký posudek dovozuje vinu obviněného z toho, že bylo obviněným a stavbyvedoucím N zanedbáno ustanovení § 143 vyhl. min. průmyslu č. 2391/1948 Ú. l. I (částka 191), podle kterého jámy na vápno a jiné prohlubně na staveništi, jako vchody ke sklepům, osvětlovací šachty, příkopy, studniční šachty, nádržky atd. mají být bezpečně přikryty nebo, nelze-li je zakrýt, ohrazeny tak pevným zábradlím, aby nemohly do nich spadnout osoby. Znalecký posudek však blíže neuvádí, v čem spočívá to, že obviněný nesplnil svůj úkol.

Oba soudy nepřihlédly k obhajobě obviněného, který zdůrazňoval, že sám jámu zakryl prkny a

dveřmi. Lidový soud odbyl tuto obhajobu tím, že ji nikdo neprokázal. Avšak skutečnost, že obhajobu nikdo neprokázal, ještě sama o sobě neznamena, že tato obhajoba je vždy vyvrácena. Krajský soud byl povinen k odvolání prokurátora řádně přezkoumat obhajobu obviněného.

Krajský soud neprovedl důkazy, po případě nepřihlédl k důkazům již provedeným, alespoň nepřímým, z kterých by bylo možno dovodit, zda obviněný jámu přikryl nebo ne.

Soud v tomto směru měl především zjistit dotazem na obviněného, odkud vzal prkna a dveře, jimiž jámu přikryl, a pak zjistit, kde byla prkna a dveře po objevení nehody. Z toho by pak mohl usoudit, zda jáma byla přikryta a zda přikrytí bylo po případě nepovolnou osobou odstraněno.

V zápise o ohledání místa podnikovou komisí není konstatováno, zda se někde v blízkosti nalézají věci, kterými obviněný podle své obhajoby jámu přikryl. Bylo proto třeba, aby svědeckým výsledkem osob, které se komise účastnily, po případě výsledkem strážných, soud zjistil, zda členové komise tyto věci viděli nebo na ně přišli, po případě, kde se věci nalézaly.

Soudy nepřihlédly vůbec k tomu, že podle výpovědi jednoho ze svědků, týž zjistil na místě úrazu, že výkop je odkryt a dřevěná zástěna leží vedle. Bude-li zjištěno, že obviněný jámu přikryl, musí být dále zjišťováno, zda není přesto dána nedbalost obviněného podle § 3 odst. 2 písm. b) tr. zák. K tomu musí soud zjišťovat, zda obviněný podle svých osobních poměrů (jeho zkušenosti a znalosti, povinnosti kontroly nebezpečných míst) a konkrétních okolností případu (event. odstranění krytu, nedostatečné osvětlení, vychozená cesta poblíž jámy, blízkost záchodu, vodovodu a pod.), mohl vědět, že může nastat výsledek uvedený v § 222 tr. zák. a přesto neučinil opatření nebo nepostaral se o tom, aby byla učiněna taková opatření, která by nehodě zabránila. V případě, že soud dospěje k závěru, že není vyvrácena obhajoba obviněného, musí posoudit, zda způsob, který obviněný volil k přikrytí jámy, odpovídá zmíněným předpisům a okolnostem případu.

Při tom by ovšem musil soud vzít v úvahu, že stavební skupina, za kterou byl obviněný odpovědný, pracovala pouze v ranních směnách, že se na staveništi od dokončení výkopu a jeho přikrytí nepracovalo, že omítání strážnice prováděl zaměstnanec dolu v noční směně, že tuto práci nařídil těžmistr, aniž uvědomil obviněného, že se tato práce koná. Tyto skutečnosti náleží též k okolnostem případu, které je nutno brát v úvahu při posuzování zavinění ve smyslu § 3 odst. 2 písm. b) tr. zák., t. j. při rozhodování, zda obviněný mohl či nemohl předvídat, že nastane výsledek uvedený v některém ustanovení zvláštní části trestního zákona.

Zavinění obviněného je nutno dovodit výhradně z ustanovení § 3 odst. 2 tr. zák. soudem a závěr o zavinění nelze převzít ze znaleckého posudku, neboť otázka zavinění je otázkou právní a nikoliv znaleckou. Znalec může soudu dát pouze podklad a vysvětlení v odborných otázkách a jeho posudek je nutno hodnotit jako kterýkoli jiný důkaz.

Jelikož krajský soud nepřesetřil náležitě obhajobu obviněného, nezjišťoval veškeré okolnosti případu rozhodné pro posouzení zavinění obviněného, které se zjistit daly, nerozhodl spravedlivě a porušil tak zákon v ustanovení § 2 odst. 3 tr. ř. 1950 v neprospěch obviněného.